

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ

2014

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ

2014

Ե Ր Ե Վ Ա Ն 2015

ԱՐԹՈՒՐ ՋԱՎԱԴՅԱՆ

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ

Տարգելի ընթերցող

Միտով ներկայացնում ենք «Տայասանի Տանրա-
դետության հուշարամներ» ամենամյա հանդեսը,
որտեղ ներկայացված են ՀՀ կենտրոնական բանկի
կողմից 2014 թ. թողարկված հուշարամները:

Ինչպես նախորդ տարիներին՝ ՀՀ կենտրոնական
բանկի հուշարամների թողարկման 2014 թ. տարե-

կան ծրագրում նախատեսվել էին հոբբեյանական
հուշարամներ՝ նվիրված հայ ականառու գործիչնե-
րին, տասնության ու մեակույթի հիշարման
իրադարձություններին: Ժողովրդի կողմից սիրված
բանաստեղծ և մեծ հայրենասեր Տովհաննես Ծիրա-
զի և ՀՀ ժողովրդական նկարիչ Էդուարդ Իսաբեկ-
յանի 100-ամյա հոբբեյանները նշանավորվեցին
ոսկե և արծաթե հուշարամների թողարկմամբ:

2014 թ. Պասմական իրադարձություններից կարևորվել է գրահրատարակիչ, լեզվաբան, Ասվածաշունչն առաջին անգամ հայերեն լեզվով հրատարակած Ոսկան Երևանցու ծննդյան 400-ամյակը: Այս առումով ՀՀ կենսրոնական բանկի թողարկած այս հուշագրամը ոգևորությամբ ընդունվեց և արժեվորվեց լայն հասարակության կողմից:

Ըարունակելով մասնակցությունը «Էջմիածնի գանձեր» միջազգային դրամագիտական ծրագրին՝ 2014 թ., ի հավելումն «Սուրբ Գեղարդ» հուշագրամի, թողարկվեցին Բիսոնեական խորհրդանշաններ հավերժացնող ևս երկու՝ «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի աջը» և «Սրբալույս Մյուռնի կաթսա» հուշագրամներ: Բիսոնեական աշխարհի համար հոգեհարազատ թեմատիկայի և գեղեցիկ ձևավորման շնորհիվ այս հուշագրամները լայն տարածում ունեցան ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ արտասահմանում:

Մարզասերների համար 2014 թ. հիշարժան էր Բրազիլիայում անցկացված ֆուտբոլի աշխարհի 20-րդ առաջնության խաղերով: ՀՀ կենսրոնական բանկը, ընդունելով ՖԻՖԱ-ի առաջարկությունը, մասնակցեց «2014 FIFA WORLD CUP™» միջազգային դրամագիտական ծրագրին և բազմաթիվ երկրների հետ մեկտեղ թողարկեց հուշագրամ՝ ՀՀ զինանշանի և 2014 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության 32 մասնակից երկրների դրոշների լուսկերներով: Այս հուշագրամով ծարունակվեց ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություններին (1998 թ. և 2006 թ.) նվիրված ՀՀ հուշագրամների շարքը:

ՀՀ կենսրոնական բանկի՝ հուշագրամների թո-

ղարկման շուրջ ֆանամյա փորձը, ինչպես նաև լուսկերաբար իրականացվող հասարակական հարցումները վկայում են, որ հուշագրամները, արտադրելով Հայաստանի լուսնությունը, մշակույթը, հոգևոր արժեքները, ձեռք են բերվում ոչ միայն դրամագետների և հավաքողների, այլև ոչ մասնագետ մարդկանց կողմից: Հասարակությունը նախևառաջ գնահատում է թողարկումների թեմատիկ ընտրությունը, ինչը նույնպես է նաև առաջադեմ սերունդների կրթման և հայրենասիրական դաստիարակության գործին: Մեծ աշխատանք է տարվում հուշագրամների ձևավորումը հետաքրքիր և գրավիչ, իսկ դրանց փաթեթավորումը գունագարդ և ներկայացուցչական դարձնելու ուղղությամբ: Օրինակ՝ 2014 թ. թողարկված «Աշխարհի ամենահին ծառերը» հավաքածուն, որը բաղկացած է «Մխոռաչենի սոսի», «Հարյուր ձիերի շագանակենի», «Հրեշտակի կաղնի», «Գեներալ Երմանի ծառը» հուշագրամներից, կարող է տնական հանդիսությունների համար գեղեցիկ և լուսկառելի նվեր լինել: Հուշագրամներին լուսկերված են ոչ միայն ծառերը, այլև գունագարդման եղանակով կատարված դրանց տերևներն ու լուսնուները:

Ցանկանում եմ նշել նաև, որ ՀՀ կենսրոնական բանկի մասնագետների արհեստավարությունն ու համախմբված աշխատանքը 2014 թ. բերեց հերթական հաղթանակը՝ Մոսկվայում կայացած «Դրամների համաստեղություն 2014» միջազգային մրցույթում 2013 թ. թողարկման «Հայկական այբուբենի տառերը» հուշագրամների շարքն արժանացավ մրցույթի կազմկոմիտեի հատուկ մրցանակի:

ՍՈՒՐԵՆ ՄԻՄՈՆՅԱՆ

ՀՀ կենսրոնական բանկի
Դրամաբաժանառության վարչության ղեկավար

ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ 2014

2014 թ. ՀՀ կենսրոնական բանկը թողարկել է սասը սեսակի հուշադրամ՝ համագործակցելով Լիսվալի, Լեհաստանի, Գերմանիայի «Մայեր» և «Geiger Edelmetalle» դրամահասարանների հետ:

Թողարկված հուշադրամների մեծադր և ժողովրդական շահանիշներն ընտրվել են՝ հիմք ընդունելով ձևավորված թեմատիկ շարքերի շարունակականության լուրջ պահանջարկը: «Անվանի անհատներ» շարքը գրականության ոլորտում համարվել է Հովհաննես Ծիրազի ծննդյան 100-ամյա

հոբելյանին նվիրված 8,6 գ ֆաբով ոսկե հուշադրամով, իսկ կերպարվեստի ոլորտում՝ Էդուարդ Իսաբեկյանի 100-ամյա հոբելյանին նվիրված ուղղանկյուն արծաթե հուշադրամով: Կերպարվեստի ոլորտի անվանի անհատներին նվիրված հուշադրամները ավանդաբար թողարկվում են բուլկեմենով, ինչը հնարավորություն է սալիս ժողովրդականության հաղորդելու նրանց գործունեության մասին և ավելի գրավիչ է դարձնում թողարկումը:

Դասական թողարկում կարելի է համարել Ոսկան Երևանցու ծննդյան 400-ամյակին նվիրված արձաթե հուշադրամը: Դիմերեսին լուսկերված է տղազիր առաջին հայերեն «Ասվածաւունչը» արձաթե կազմով և Ոսկան Երևանցու հայսնի դիմադրակեր: Էսփիզների ձևավորումը զուտ է, միաժամանակ հարուստ՝ բովանդակության առումով: ՀՀ կենտրոնական բանկն իր թողարկումներում, ընդհանուր առմամբ, աշխատում է լուսկերանել հուշադրամների ձևավորման դասական ոճը և զերծ է մնում հուշանվերային հուշադրամների թողարկումից: Վերջինս հնարավոր է այն դերում, երբ առաջադրվող թեման լուսկանջում է հասուկ ձևավորում և համալուսաստիան թեխնիկական որոշումներ: Աշխատանքներ են տարվում հուշադրամների հասման թեխնոլոգիաները բարելավելու ուղղությամբ: Խոսքը ոչ այնքան ժամանակակից գումարավոր տղազրության կամ թանկարժեք արերի ներդրման թեխնոլոգիաների կիրառմամբ կամ արտատվոր ձև ունեցող հուշադրամների հասման, որքան բարդ փորագրությունների և մանր տարրեր լուսրոնակող բարձրադիր լուսկերների թեխնիկական կատարումը կատարելագործելու մասին է: Այս առումով ուշագրավ է «Աշխարհի ամենահին ծառերը» արձաթե հուշադրամների շարքը. հուշադրամների դարձերեսին լուսկերված ծառերի բունը, թերևս նաև ու տոնները կատարված են գեղեցիկ ռելիեֆով և գունազարդմամբ, ինչը բնական թեք է հաղորդում լուսկերներին:

Կրկին դասական ոճով, սակայն այլ թեխնոլոգիաների կիրառմամբ են կատարված «Էջմիածնի գանձերը» շարքի «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի աջը» և «Մրբալույս Մյուռնի կաթա» արձաթե հուշադրամ-

ները: Ներկայացված լուսկերները մասամբ կամ ամբողջովին ուսկեգործված են, սակայն Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի հագուստի, մասունքաւանի և Մյուռնի կաթաւի մանր զարդանալուերի հարստությունն ու յուրօրինակությունը՝ շուրհիվ փորագրությունների բարձր արհեստավարության, լիովին լուսկերված են և շեղ թեք են տալիս հուշադրամներին:

ՀՀ կենտրոնական բանկը կատարում է նաև թեղեկատվական գրույկների լուսրատման ու ձևավորման աշխատանքները: Ցանկացած թողարկմանը կցվում է լուսկերազարդ գրույկ, որը համառոտ թեղեկություն է տալիս այն անձի կամ իրադարձության մասին, որին նվիրված է հուշադրամը, ներկայացնում է հուշադրամի թեխնիկական չափանիշները, նկարագրում հուշադրամի դիմերեսն ու դարձերեսը, ինչպես նաև նշում հուշադրամի և գրույկի էսփիզների հեղինակներին ու հուշադրամը հատող դրամահատարանը: Գրույկների թողարկումը մեծադեպ նախատեսում է աճող սերնդի կրթական մակարդակի բարձրացմանը և դրամագիտական գիթելիքների ձեռքբերմանը:

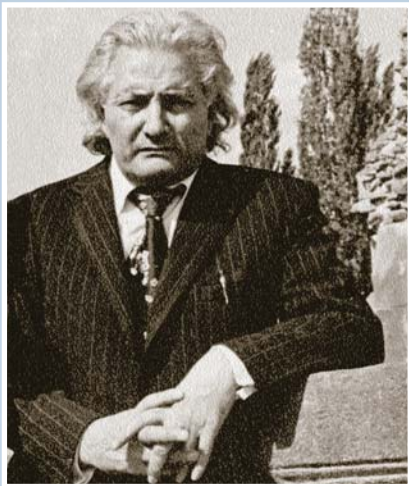
Հասկանալի է, որ վերջին տարիներին ավանդույթ է դարձել թեմատիկ հավաքածուների ձևավորումը: Հայ գեղանկարիչներին նվիրված հավաքածուն բաղկացած է տարբեր տարիներին թողարկված 6 թեմատիկ հուշադրամներից: Հայաստանի վաներին և խաչարերին նվիրված հուշադրամները միավորվել են 2 - 12 հուշադրամ ընդգրկող հավաքածուներում: Հուշադրամները դրված են փայտե տուփերում և ունեն իսկության հավաստագրեր ու թեղեկատվական գրույկեր: Դրանք մեծ հետաքրքրություն են վայելում թեմատիկ հավաքողների շրջանում:

Հովհաննես Շիրազի

ծննդյան 100-ամյակ

Թեմա՝ Անվանի անհատներ
(գրականություն)

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶԸ (Օնիկ Կարադեյան, 1914-1984 թթ.) հայ նշանավոր բանաստեղծ է: 1937-1941 թթ. սովորել է Երևանի Պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետում, 1952-1956 թթ.՝ Մոսկվայի Մ. Գորկու անվան գրականության ինստիտուտում:

1935 թ. լույս են տեսել Շիրազի «Գարնանամուս» ժողովածուն և «Միամանթո և Խոջեզարե» վիպերգը, այնուհետև՝ «Արևի երկիր» գրական ժողովածու (1938 թ.) և «Երգ Հայաստանի» բանաստեղծությունների ժողովածուն (1940 թ.):

1941-1945 թթ. Շիրազն աշխատել է «Խորհրդային Հայաստան» թերթում որդես թղթակից և գրական խորհրդատու: Շիրազին մեծ հեղինակություն է բերել «Քնար Հայաստանի» ժողովածուն (երեք հատորով՝ 1958 թ., 1964թ., 1974 թ.):

Շիրազը հայ ազգային, ժողովրդական բանաստեղծության նշանավոր ներկայացուցիչներից է: Նրա հայրենասիրական գործերը բնութագրվում են ընդգրկման լայն ոլորտ՝ ժողովրդի ժամանակակից անցյալ, Հայաստանի վերածնունդ, սփյուռքահայության ձևակերպում, հայոց լեզվի պահպանում («Հայոց հրաբուխ. Մեսրոպ Մաեսոց», «Հայ ժողովրդի երգը», «Արարիկ», «Հայոց դանթեականը»): Բանաստեղծի խոհափիլիսոփայական մտքում-

ներում արծարծվել են կյանքի և մահվան առեղծվածի, մարդու բնույթի ճանաչողության, կյանքի հավերժական արժեքների բացահայտման հարցերը («Ինքնագրական համարակալի», «Բնության գլուխգործոցը», «Բիբլիական»):

Շիրազի ստեղծագործության մեջ առանձնահատուկ տեղ է վերադասված մորը և մայրերգությանը. «մայր» հասկացությունը բանաստեղծը դրել է աշխարհի հավերժական արժեքների շարքում («Մայր», «Մայր մի բուռ մայր Հայաստան», այլ): Ինչպես մայր, այնպես էլ մայր բնությունը ոչ միայն ներհանգիստ աղբյուր են, այլև խաթարված հանրային կյանքը բնականոն հունի մեջ դնելու ուղեցույց («Գարնանամուս», «Թագադրում»):

Շիրազի ստեղծագործության անբաժանելի մասն են կազմում առակները, ֆառադները և քարզամանությունները:

2002 թ. Գյումրիում բացվել է Շիրազի թանգարանը:

Դիմերես՝ Մեծ Մասիսը և Հովհաննես Շիրազի «Կակ» բանաստեղծությունից տողեր:

Դարձերես՝ Հովհաննես Շիրազի դիմապատկեր:

Անվանական արժեք	10 000 դրամ
Մեծադր և հարգը	նսկի 900°
Քաբը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	դրոֆ
Դրամաբուրքը	ասամնավոր
Տղամանակը	500 հաս

Էսթիլների հեղինակներ՝ Հարություն Սամուելյան (դիմերես), Էդուարդ Կուրդինյան (դարձերես):

Հասվել է Լիսվայի դրամահասարանում:

Շրջանառության մեջ է դրվել 26.04.2014 թ.:

Էդուարդ Իսաբեկյանի ծննդյան 100-ամյակ

Թեմա՝ Անվանի անհասներ
(կերպարվեստ)

Իսաբեկյանի բնադասկերներում ներկայացված են Հայաստանի բնությունը, հնադարյան բերդերն ու սաճարները: Լավագույն գործերից են՝ «Տաթևի ձորում» (1959 թ.),

ԷՂՈՒԱՐԴ ԻՍԱԲԵԿՅԱՆԸ (1914-2007 թթ.) հայ անվանի գեղանկարիչ է, ՀՀ ժողովրդական նկարիչ:

Ավարտել է Երևանի գեղարվեստաարդյունաբերական տեխնիկումը, այնուհետև՝ Թբիլիսիի գեղարվեստի ակադեմիան: 1945-2000 թթ. դասավանդել է Երևանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտում: 1967-1986 թթ. Հայաստանի ազգային լուսանկարչության ճյուղում էր. հիմնադրել է մասնաճյուղի հանրադասության սարքեր ֆաղափներում:

1940-ական թթ. Իսաբեկյանը ստեղծում է հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարն ու նրա հերոսական ոգին լուսանկարող կտավներ՝ «Մարտ ֆաղափի համար» (1942 թ.), «Դավիթ Բեկ» (1945 թ.), «Տանյա» (1946 թ.): Իսաբեկյանի ստեղծագործության մեջ զգալի տեղ են զբաղեցնում դիմանկարները՝ «Մոր դիմանկարը» (1944 թ.), «Ակսել Բակունց» (1956 թ.), «Դերենիկ Դեմիրճյան» (1960 թ.), որոնք հայ դիմանկարչության վառ նվաճումներից են:

«Խնձորեսկ» (1962 թ.), «Ծառերի լվաֆում» (1966 թ.), «Բյուրական» (1991 թ.), որոնք աչքի են ընկնում դիմամիկ հորինվածքով և հարուստ կոլորիտով: Մեծ է նկարչի ներդրումը հայ դասական կարչության զարգացման գործում. «Պասախան Հազկերտին» (1947 թ.) գլուխգործոցը, «Հաղթասի գյուղացիների աղսամբությունը 1903-ին» (1957 թ.), «Արավազը և Կետդասրա» (1966 թ.):

Հայ արվեստում Իսաբեկյանն առանձնահատուկ տեղ է գրավում իր բազմաժանրությամբ. լայն ճանաչում են գտել նկարչի՝ Դ. Դեմիրճյանի «Վարդանանք» (1952 թ.) և Ս. Խանգադյանի «Մխիթար Մղարադես» (1963 թ.) դասական վեղերի նկարազարդումները, բազմաթիվ գծանկարներն ու գրաֆիկական շարքերը:

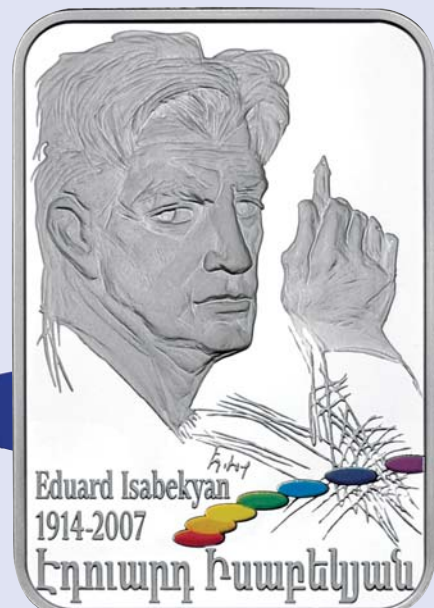
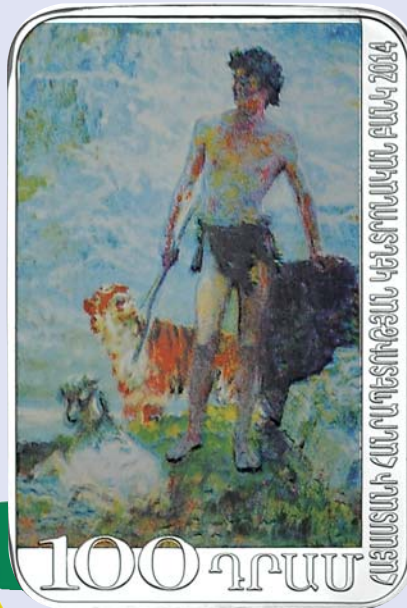
1985 թ. Իսաբեկյանն արժանացել է ՀԽՍՀ ժեռական մրցանակի: Նա անհասական ցուցահանդեսներ է ունեցել Երևանում (1985 թ.) և Մոսկվայում (1988 թ.): 2013 թ. Երևանում բացվել է «Էդուարդ Իսաբեկյան» ցուցասրահը:

Դիմերես՝ Էդուարդ Իսաբեկյանի «Պասախի Դավիթ» կտավից մի դրվագ:

Դարձերես՝ Էդուարդ Իսաբեկյանի գրաֆիկական ինքնադիմանկարը:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մեսաղը և հարզը	արձաք 925 ⁰
Քաշը	28,28 գ
Զափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամաշուրքը	հարք
Տղաբանակը	500 հաս

Էսֆիգների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:
Հասվել է Լիսվայի դրամահասարանում:
Շրջանառության մեջ է դրվել 26. 04. 2014 թ.:

Ռսկան Երևանցի

ծննդյան 400-ամյակ

Թեմա՝ Անվանի անհատներ
(գիտություն)

ՈՍԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆՅԻՆ (Ոսկան Վարդապետ, 1614-1674 թթ.) հայ տղագրության ամենախոշոր դեմքերից է, լեզվաբան, Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու արքեպիսկոպոս:

Սովորել է Նոր Ջուղայի Սուրբ Ամենափրկիչ վանքում: 1629 թ. մեկնել է Էջմիածին, ապա՝ Երևան, որտեղ ուսումնառությունից հետո վերադարձել Նոր Ջուղա և ծառայել որդես հոգևորական: Հետագայում նշանակվել է Ուշիի Սուրբ Սարգիս վանքի վանահայր:

1662 թ. Հակոբ Ջուղայեցի կաթողիկոսի հանձնարարականով մեկնել է Եվրոպա՝ Աստվածաւունջը հայերեն հրատարակելու նպատակով: 1664 թ. ստանձնել է Ամստերդամի «Սուրբ Էջմիածին և Սուրբ Սարգիս» տղարանի տնօրինությունը: 1666-1668 թթ. տղագրել է Աստվածաւունջը, որը մեծ կարևորություն է ունեցել հայ գրքի տղագրության գործում: Ամստերդամում Ոսկան Երևանցին հրատարակել է ևս 14 գիրք (այդ թվում՝ իր հեղինակած «Քերականութեան գիրքը», «Նոր կտակարանը», Առաքել

Դավիթեցու «Գիրք լուսամութեանցը», Վարդան Այգեկցու «Աղուեսագիրքը»):

Տղարանը, որը Ոսկան Երևանցու լուսավորչական «Ոսկանյան», գործել է մինչև 1686 թ. և հրատարակել 40 անուն հայերեն գիրք:

Դիմերես՝ «Ծարակնոցից» մի էջ և առաջին հայերեն «Աստվածաւունջը» արձայնա կազմով:

Դարձերես՝ Ոսկան Երևանցի, (Երվանդ Քոչարի գրաֆիկական աշխատանք, 1946 թ.):

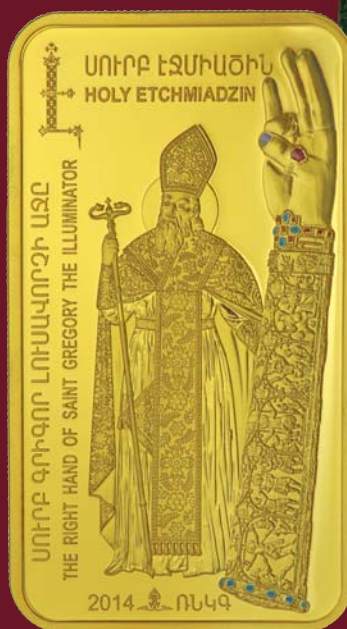
Անվանական արժեք	1000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Ուրակը	դրոժ
Դրամաւորը	ասամնավոր
Տղաբանակը	500 հատ

Էմիգների հեղինակ՝ Վարդան Վարդանյան:
Հասվել է Լիսվայի դրամահատարանում:
Շրջանառության մեջ է դրվել 26. 04. 2014 թ.:

ՍՈՒՐԲԵՂՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԶԻ ԱՋԸ

Թեմա՝ Տալասանի մեակոյթ
(Կրոն)

302

թ. Գրիգոր Պարթևն ընկերվում է Քրիստոնեյա Հայաստանի Կաթողիկոս՝ բազմելով Հայոց առաջին լուսավորիչներ Սբ Թադեոս և Սբ Բարդուղիմեոս առաքյալների հիմնադրած առաքելական Աթոռին:

Շնորհիվ իր սրբակենցաղ վարքի և փրկսոցնեական հավասքի համար կրած անասելի չարչարանքների՝ դեռևս իր կենդանության օրոք, Գրիգոր Ա Պարթև Հայոց Կաթողիկոսը սրբացվել է: Սբ Գրիգորն իր հայրադեսական առաքելության, փարոզական և կրթական սփանչելի գործունեության արդյունքում ստացել է ԼՈՒՍԱՎՈՐԻԶ անունը:

Սբ Գրիգոր Ա Լուսավորչ Հայրադեսի վախճանից հետո նրա նշխարներն ամփոփվել են Մեծ Հայքի Դարանաղյաց գավառի Թորդան գյուղում, իսկ աջ ձեռքը փոխադրվել է Կաթողիկոսարան՝ զետեղվելով հասուկ մասունքաբանի մեջ (1657 թ. Լուսավորչի աջ ձեռքի համար լուսաբանություն է ստացել և նոր արծաթե մասունքաբան):

330-ական թթ. ի վեր Սբ Գրիգոր Ա Լուսավորչի Աջը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ծայրագույն հոգևոր իշխանության խորհրդանշանն է՝ «իբրեւ կնիք եւ երաւխաւորութիւն օրինաւոր եւ ճշմարիտ Հայրադեսութեան»: 1441 թ-ից Լուսավորչի Աջը՝ զետեղված հասուկ մասունքաբանի մեջ,

դառնալով է Մայր Աթոռ Սրբ Էջմիածնում:

Լուսավորչի Աջը Սրբալույս Մյուռոնի օրհնության գլխավոր սրբություններից մեկն է:

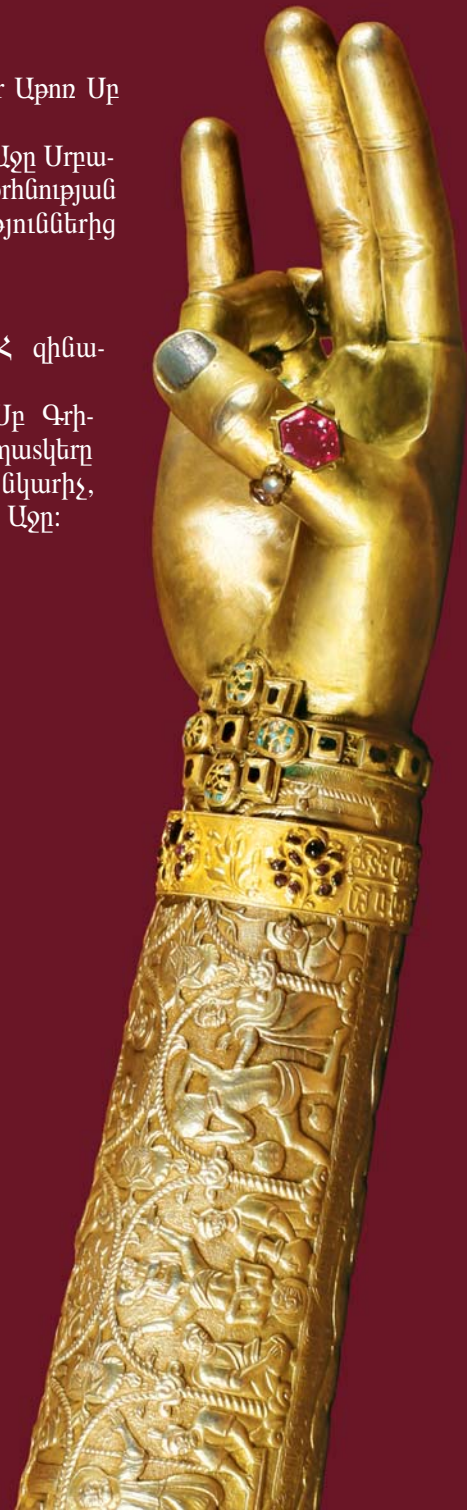
Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Սբ Գրիգոր Լուսավորչի լուսկերը (անհայտ հայ նկարիչ, 18-րդ դար) և նրա Աջը:

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Քաշը	25,0 գ
Չափը	27,0 x 47,0 մմ
Ուրակը	դրուֆ
Դրամաբանություն	ասամնավոր
Տղաբանակը	մինչև 2500 հաս

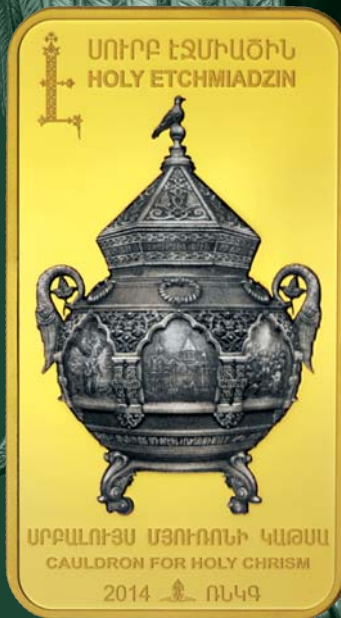
Էսֆիզների մշակման հարցում աջակցություն է ցուցաբերել Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը:

Հասվել է Գերմանիայի «Մայեր» դրամահասարանում: Շրջանառության մեջ է դրվել 20.11.2014 թ.

ՄՐԱԼՈՒՅՈՒ ՅՈՒՒՈՒՆԻ ԿԱԹՍԱ

Թեմա՝ Հայաստանի մշակույթ
(Կրոն)

Սրբալույս Մյուռնի արծաթյա կաթսան Սր Էջմիածնի գանձերից է: Պատրաստվել է նորնախիջևանցի վաճառական աղա Գասպար Հարությունյան Կարադեսողյանի բարերարությամբ 1895 թ.՝ Մոսկվայում, Պավել Օվչիննիկովի արհեստանոցում:

Կաթսան ձուլածո է, շրջանաձև, ղուսակված գմբեքանման կափարիչով, որն ավարտվում է Սուրբ Հոգու խորհրդանշանով՝ աղավնու գեղեցկակերտ փանդակով: Կաթսայի կենտրոնական լայն գոտին բաժանված է վեց հավասարաչափ հնգախորանների, որոնց մեջ դրվագված են Տեր Հիսուս Քրիստոսի, Արքար արքայի և Տղայ թագավորի ընթանիքի մկրտության ժամանակները, ինչպես նաև՝ Հոգեգալստյան, Գրիգոր Լուսավորչի ժամիկի և Սուրբ Էջմիածնի Մայր Տաճարի ղուսկերները:

Կաթսայում առաջին անգամ Մյուռնոն է օրհնել Ս. Տ. Մկրտիչ Ա. Խրիմյան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը՝ 1897 թ.: Հայոց Եկեղեցում, ըստ հնավանդ կարգի, մյուռնոօրհնությունը կատարում է Ծայրագույն Պատրիարք Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը՝ հինգ-յոթ սարին մեկ անգամ, Մայր Աթոռ Սր Էջմիածնում:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Սրբալույս Մյուռնի կաթսան:

Էսփիզների մեակման հարցում աջակցություն է ցուցաբերել Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը:

Հասվել է Գերմանիայի «Մայեռ» դրամահասարանում: Շրջանառության մեջ է դրվել 30.03.2015 թ.:

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մեծադր և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Քաշը	25,0 գ
Զափը	27,0 x 47,0 մմ
Որակը	դյուրի
Դրամաշուրթը	ասամնավոր
Տղափանակը	մինչև 2500 հաս

2014 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն

Թեմա՝ Սպորտ

Աշխարհի ամենաինքն ծառերը

Թեմա՝ Բնություն
(բուսական աշխարհ)

Մխոռացնի սոսի

Հրեական կաղնի

Հարյուր ձիերի շագանակենի

Գեներալ Շերմաի ծառը

«Աժխարհի ամենահին ծառերը» հուշարձանների շարքն ընդգրկում է 4 հուշարձան. «Մխստաբեկի սոսի», «Հայրյուր ձիերի ռազմականների», «Հրեոսկի կաղնի» և «Գեներալ Ծեմսանի ծառը»:

Հուշադրամների դիմերեսին ՀՀ զինանշանն է և յուրաքանչյուր ծառի ու տնակի պատկերը՝ զուգահեռադրված:

Մասնաւոր նստի

«Մխարաթեմի սոսիև» աշխարհի հնագույն ծառերից է: Աճում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Մարտունու շրջանի Մխարաթեմ գյուղի Տնջրի աղբյուրի ակունքին: Ծառի սառիճը՝ ավելի քան 2030 տարի: Բարձրությունը 54 մ է, բնի շրջագիծը հիմքում՝ 27 մ, սավերի մակերեսը՝ մոտ 1400 մ²: Ունի 44 մ² մակերեսով փչակ, որտեղ կարող են ճեղավորվել հարյուրից ավելի մարդ:

Ծառի լոսուորը փշառաս բազմաբնկույզիկ է:

Դարձերես՝ «Մխսրաշենի սոսի» ծառը և ներքևի եզրագծով՝ ծառի անվանումը՝ «SKHTORASHEN PLATANUS»:

Հարյուր ձիերի ռազմական

«Հարյուր ձիերի ռազմանակենի» ծառն աշխարհի հնագույն ծառերից է: Գտնվում է Սիցիլիայի Էթնա լեռան արևելյան լանջին (Իսալիա, Սիցիլիա): Ծառի տարիքը՝ 2000 – 4000 տարի: Գրանցված է Գինեսի ռեկորդների գրքում՝ որդես բնի ամենամեծ շղագծով (57,9 մ՝ 1780 թ. սկսվելուով) ծառ:

Ծառի թփերը ընկույզ է՝ կլոր, սափակավուն, գործ
թղթադասյանով:

Դարձերես՝ «Հարյուր ձիերի շագանակենի» ծառը և ներկաի եգրագծով՝ ծառի անվանումը՝ «HUNDRED HORSE CHESTNUT»:

Հրեցական կադրեր

«Հրեական կադրին» ամենափոքր ծառերից է, որն աճում է Հարավային Կարոլինայի Ջոնս կղզու «Հրեական կադրու լուսնակում» (ԱՄՆ): Ծառի տարիքը՝ 400 -

1500 արի: Բարձրությունը 20 մ է, բնի օղջագիծը հիմնում՝ 7,5-8,5 մ, սավերի մակերեսը՝ մոտ 1600 մ²: Ծառի տյուղը կաղին է՝ ամփոփված բաժականման թեփուկավոր տյուղակայում:

Դարձերես՝ «Հրեոսակի կաղնի» ծառը և ներքևի եզրագծով՝ ծառի անվանումը՝ «ANGEL OAK»:

Գեներալ Շերմանի ծառը

«Գեներալ Շեմանի ծառը» աշխարհում ամենախո-
ւոր և ամենածանր սեփվոյան է: Գտնվում է Կալիֆոռնիայի
«Սեփվոյա» ազգային դոմարկում (ԱՄՆ): Ծառի տարիքը՝
մոտ 2300-2700 տարի: Բարձրությունը 83,8 մ է, բնի շրջագի-
ծը հիմքում՝ 31,3 մ, ընդհանուր զանգվածը՝ 1910 տ:

Ծառի տնտեսողը ձկանման կոն է՝ գալարաձև ոլորվող թելովուկներով:

Դարձերես՝ «Գեներալ Շերմանի ծառը» և ներսի եզրագծով՝ ծառի անվանումը՝ «GENERAL SHERMAN TREE»:

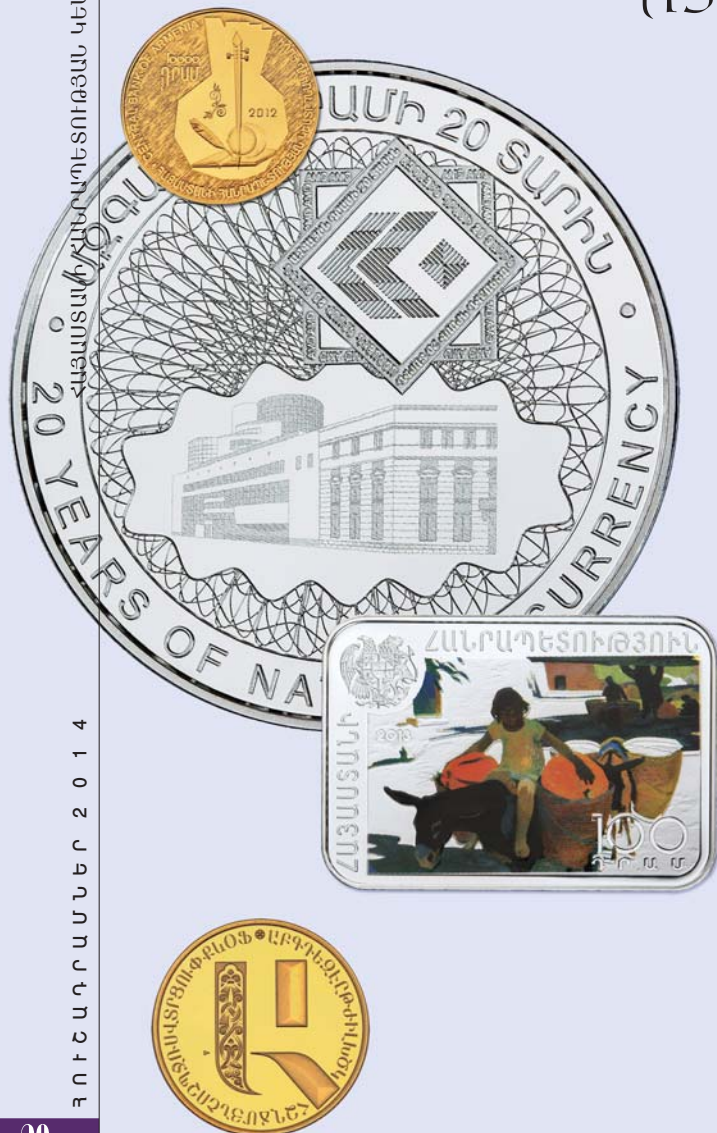
Անվանական արժեք	100 դրամ
Մետադր և հարգը	արժաք 999 ⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	դրուժ
Գրամաւորը	ասամնավոր
Տղաբանակը	մինչև 1500 հաս յուրաբանչյուր սեսակից

Ձևավորվել և հասվել են Լեհաստանի դրամահաճա-
րանում:

Շրջանառության մեջ է դրվել 25.12.2014 թ.:

Հայաստանի Հանրապետության հուշահամները նրա շարքերի և թողարկման տարեթվերի

(1994 - 2014)

Հայոց մեսականություն Պեսականության դասնություն

Արցախ	(արժապ, 1994 թ.)
Ազգային ժողովի շենք	(արժապ, 1995 թ.)
Արաւելայան թագաւորություն	(արժապ, 1995 թ.)
Արաւելունյաց թագաւորություն	(արժապ, 1995 թ.)
Բագրատունյաց թագաւորություն	(արժապ, 1995 թ.)
Կիլիկյան թագաւորություն	(արժապ, 1995 թ.)
Հայաստանի Հանրապետության 10-ամյակ (1991-2001)	(արժապ, 2001 թ.)
Հայաստանի Հանրապետության 15-ամյակ (1991-2006)	(արժապ, 2006 թ.)
Հայաստանի Հանրապետության 20-ամյակ (1991-2011)	(արժապ, 2011 թ.)

Հայաստանի զինված ուժեր

Հայաստանի զինված ուժեր	(նսկի / արժապ, 2005 թ.)
Հայոց բանակի կազմաւորման 15-ամյակ	(նսկի, 2007 թ.)
Շուշիի ազատագրման 15-ամյակ	(նսկի, 2007 թ.)
Հայոց բանակի կազմաւորման 20-ամյակ	(նսկի / արժապ, 2012 թ.)
Շուշիի ազատագրման 20-ամյակ	(նսկի, 2012 թ.)

Հայ գորավարներ

Մարաւ Բաղրամյան-100	(արժապ, 1997 թ.)
Գարեգին Նժդէհ	(արժապ, 2001 թ.)
Մարաւ Բաբաջանյան-100	(արժապ, 2006 թ.)

Հայկական դրամներ

Ճախարակ	(արժաթ, 1994 թ.)
Ազգային դրամի 5 սարին	(արժաթ, 1998 թ.)
Ազգային դրամի 15 սարին	(արժաթ, 2008 թ.)
Ազգային դրամի 20 սարին	(արժաթ, 2013 թ.)

Հայաստանը և միջազգային հանրությունը

ՄԱԿ-50	(արժաթ, 1995 թ.)
Հայաստան-Սփյուռք համաժողով	(արժաթ, 1999 թ.)
Նոր հազարամյակ	(արժաթ, 2000 թ.)
Հայաստանը Եվրախորհրդի անդամ	(արժաթ, 2001 թ.)
Միջազգային բևեռային սարի	(արժաթ, 2006 թ.)
Վիեննայի Մխիթարյան միաբանության հիմնադրման 200-ամյակ	(արժաթ, 2011 թ.)
Հավաքական անվանագրության մասին լոյսավառման և կազմակերպության սարեղարձեր	(արժաթ, 2012 թ.)

Անվանի անհատներ

Գրականություն

Պուստին-200	(արժաթ, 1999 թ.)
Վիլյամ Սարյան-100	(նսկի, 2008 թ.)
Խաչատուր Աբովյան-200	(նսկի, 2009 թ.)
Բաֆֆի-175	(նսկի, 2010 թ.)
Վահան Տերյան-125	(նսկի, 2010 թ.)
Միսաք Մեծարենց-125	(նսկի, 2011 թ.)
Հովհաննես Ծրագ-100	(նսկի, 2014 թ.)

Կերպարվեստ

Արշիլ Գորկի-100	(նսկի, 2004 թ.)
Մարտիրոս Մարյան-125	(նսկի, 2005 թ.)
Հակոբ Գյուրջյան-125	(նսկի, 2006 թ.)
Ժան Գառգու-100	(նսկի, 2007 թ.)
Վարդգես Սուրենյանց-150	(արժաթ, 2010 թ.)
Թորոս Ռուսթում-800	(նսկի, 2011 թ.)
Ստեփան Աղաջանյան-150	(արժաթ, 2013 թ.)
Արա Բեհարյան-100	(արժաթ, 2013 թ.)
Էդուարդ Իսաբեկյան-100	(արժաթ, 2014 թ.)

Երաժշտություն

Արամ Խաչատրյան-100	(նսկի / արժաթ 2002 թ.)
Կոմիտաս	(նսկի, 2006 թ.)
Սայաթ-Նովա-300	(նսկի, 2012 թ.)

Գիտություն

Անանիա Շիրակացի-1400	(արժաթ, 2005 թ.)
Արսեն Միկոյան-100	(արժաթ, 2005 թ.)
Վիկտոր Համբարձումյան-100	(արժաթ, 2008 թ.)
Մովսես Խորենացի-1600	(արժաթ, 2010 թ.)
Լեո-150	(արժաթ, 2010 թ.)
Հովսեփ Օրբելի-125	(արժաթ, 2012 թ.)
Բենիամին Մարգարյան-100	(արժաթ, 2013 թ.)
Ոսկան Երևանցի-400	(արժաթ, 2014 թ.)

Կին, քաղաք, կրկես

Լեոնիդ Ենգիբարյան-75	(արժաթ, 2010 թ.)
Վահրամ Փափազյան-125	(նսկի, 2013 թ.)

Մոդերն

Տիգրան Պետրոսյան-70	(արժաթ, 1999 թ.)
---------------------	------------------

Ծառսարաղեսական հուշարձաններ

Սարդարաղես	(արձաք, 1994 թ.)
Սասունցի Դավիթ	(արձաք, 1994 թ.)
Գառնի	(արձաք, 1994 թ.)
Գանձասարի վանք	(արձաք, 2004 թ.)
Հայաստանի վանքեր և եկեղեցիներ (Սբ Էջմիածնի Մայր սաճար, Նորավանք, Գնդեվանք, Սանահին, Գոռավանք, Կեչառիս)	(արձաք, 2012 թ.)

Հայաստանի մեակույթ

Մեակույթի դասնություն

Հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյակ	(նսկի, 2002 թ.)
Մասյան ողբերգության» լուծումի 1000-ամյակ	(արձաք, 2002 թ.)
Սահակ Ա Պարթև	(արձաք, 2005 թ.)
Վրամեակողմի արժա	(արձաք, 2005 թ.)
Մխիթար Գոռի «Գիրք Դասասանի» 825-ամյակ	(արձաք, 2009 թ.)
Գլաձորի համալսարանի 725-ամյակ	(արձաք, 2009 թ.)
Ավեսարանի ճեսարանները հայ մանրանկարչությունում (Ավեսում, Մոգերի երկրորդությունը, Մոսկ Երուսաղեմ, Համբարձում)	(արձաք, 2010 թ.)
Հայաստանի խաչարերը (Գնդեվանքի, Գոռավանքի, Կեչառիսի, Սանահինի, Էջմիածնի, Նորավանք)	(արձաք, 2011 թ.)
Հայ գրի տղազրության 500-ամյակ	(արձաք, 2012 թ.)
Հայկական այբուբենի տառերը (78 ճեսակի, նսկի / արձաք, 2013 թ.)	

Գիտություն, գրականություն, արվեստ

Հովհաննես Այվազովսկի	(արձաք, 2006 թ.)
Մաքենադարան-50	(արձաք, 2007 թ.)
Մոլենդիարյանի անվան օղետայի և բալետի թատրոնի հիմնադրման 75-ամյակ	(արձաք, 2008 թ.)
Ջազ	(արձաք, 2010 թ.)
Թեոդոր Ասենսովիչ	(արձաք, 2010 թ.)
Մերգեյ Փարաջանով	(արձաք, 2012 թ.)

Դիցարանություն

Անահիտ Ասվածուհի	(նսկի, 1997 թ.)
Նոյի վայրէջքը Արարաից	(նսկի, 1999 թ.)
Հայկ Նահապետ	(նսկի, 2007 թ.)

Կրոն

Սբ Էջմիածին	(նսկի / արձաք, 1998 թ.)
Անի	(նսկի/ արձաք, 1998 թ.)
Աղթամար	(նսկի / արձաք, 1998 թ.)
Հաղթաս	(արձաք, 1998 թ.)
XX դարի հայոց կաթողիկոսներ	(նսկի, 2008 թ.)
Մուրք Սարգիս զորավար	(նսկի, 2009 թ.)
Մուրք Գեղարդ	(արձաք, 2013 թ.)
Մուրք Գրիգոր Լուսավորչի Աջը	(արձաք, 2014 թ.)
Մրբալույս Մյուռնի կաթսա	(արձաք, 2014 թ.)

Հայաստանի դասնություն

Երկրաշարժի 10-ամյա տարելից	(արձաք, 1998 թ.)
Տիգրան Մեծ	(նսկի, 1999 թ.)
Տիգրան Մեծ	(նսկի, 2003 թ.)
Պետրոսյանի 110-ամյակ	(արձաք, 2003 թ.)
ՀՀ վճռաբեկ դասարանի 10-ամյակ	(նսկի, 2008 թ.)
Անի-1050	(նսկի, 2011 թ.)
Արաբա-2200	(նսկի, 2011 թ.)
Նոյյան տաղան	(արձաք, 2012 թ.)

Բնություն

Բուսական աշխարհ

Ծիրան	(արձաք, 1994 թ.)
Հայկական խաղող	(արձաք, 2007 թ.)
Ծաղիկների գեղեցկությունը (Գալանճուս Արշուեսենյոյի, Լվածաղիկ Չանգեզուրի, Արսենի Հայաստանյան, Քրիստ Ադամի)	(արձաք, 2010-2011 թթ.)
Նուռ	(նսկի, 2011 թ.)
Աշխարհի ամենահին ծառերը (Մխսրաբեանի սոսի, Հարյուր ձիերի ռազմականների, Հրեցակի կաղնի, Գեներալ Շերմանի ծառը)	(արձաք, 2014 թ.)

Կենդանական աշխարհ

Կովկասյան ջրասամույր	(արձաք / լողինձ-նիկել, 1997 թ.)
Հայկական որոտ	(արձաք / լողինձ-նիկել, 1998 թ.)
Կովկասի կենդանական աշխարհ Լայնականջ ոզնի Անդրկովկասյան գործ արջ Կովկասյան անհառակասու Միջերկրածովային կրիա Առաջավորասիական ընձառյուծ Լայնաբիթ բաղ Իգիսան Հայկական իծ Բեզուրյան այծ Հայկական մուֆլոն Կովկասյան քավոնս բվիկ Անդրկովկասյան սակիրյան կորագլուխ	(արձաք, 2006-2008 թթ.)

Սղոռք

Շախմատի 32-րդ օլիմպիադա	(արձաք, 1996 թ., LIALOOSIN)
Շախմատի 32-րդ օլիմպիադա նիկել, 1996 թ., ROYAL MINT)	(արձաք/լողինձ-նիկել, 1996 թ., ROYAL MINT)
XVIII ձմեռային օլիմպիական խաղեր	(արձաք, 1998 թ.)
1998 թ. ֆուսբոլի աշխարհի առաջնություն	(արձաք, 1998 թ.)
Առաջին համահայկական խաղեր	(արձաք, 1999 թ.)
2006 թ. ֆուսբոլի աշխարհի առաջնություն	(արձաք, 2004 թ.)
Շախմատի 37-րդ օլիմպիադա	(նսկի, 2006 թ.)
Ֆուսբոլի արձանները Պելե, Էյսեբիո, Յաչին, Բեկենբաուեր, Բոնեկ Մարիո Կեմպես, Յոհան Կրոյֆ, Միշել Պլասինի	(արձաք, 2008-2009 թթ.) (արձաք, 2010-2011 թթ.)
Մենամարտի արվեստը (Ջյուդո, Ուեու, Կարատե, Կոխ)	(արձաք, 2011-2012 թթ.)
2014 թ. ֆուսբոլի աշխարհի առաջնություն	(արձաք, 2014 թ.)

Այլ թեմաներ

Կենդանականների նշանները Խոյ, Յուլ, Երկվորյակներ, Խեցգետին, Առյուծ, Կույս, Կենտ, Կարիճ, Աղեղնավոր, Այծեղջյուր, Ջրոտ, Ջկներ	(արձաք, 2007-2008 թթ.)
Կենդանականների նշանները Կենտ, Կարիճ, Աղեղնավոր, Այծեղջյուր, Ջրոտ, Ջկներ, Խոյ, Յուլ, Երկվորյակներ, Խեցգետին, Առյուծ, Կույս	(նսկի, 2008-2009 թթ.)

2015 թվականի Հայաստանի Հանրապետության հուշադրամների թողարկման ծրագիր

Լազարյան ձեմարանի հիմնադրման 200-ամյակ

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925°
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշարը	ասամնավոր
Տղախանակը	500 հաս

Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարեկից

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925°
Քաշը	67,2 գ
Տրամագիծը	50,0 մմ
Որակը	սովորական (հնաձև)
Դրամաշարը	հարթ
Տղախանակը	1000 հաս

Եվրասիական ճեմասկան միության հիմնադրումը

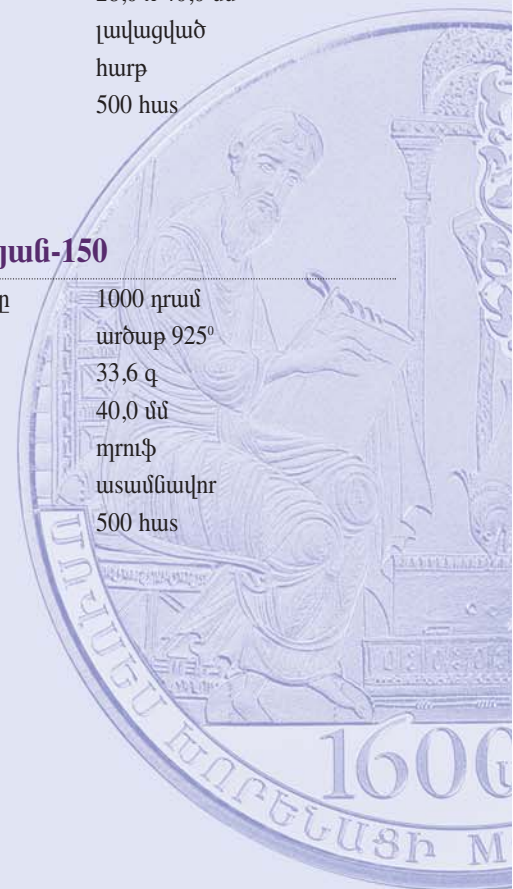
Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925°
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշարը	ասամնավոր
Տղախանակը	500 հաս

Փանոս Թերլեմեզյան-150

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925°
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	լավագլած
Դրամաշարը	հարթ
Տղախանակը	500 հաս

Անդրանիկ Օզանյան-150

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925°
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշարը	ասամնավոր
Տղախանակը	500 հաս

Դրամահասարաններ

ՀՀ կենտրոնական բանկը 2014 թ. համագործակցել է Լիսվայի, Գերմանիայի «Մայեր» և «Geiger Edelmetalle», Լեհաստանի դրամահասարանների հետ:

Լիսվայի դրամահասարան

Լիսվայում մետաղադրամների հասման լուծարարությունը սկսվում է դեռևս XVI դարից, երբ մետաղադրամները հասվում էին Լիսվայի Կաունաս քաղաքում: 1990 թ. Լիսվայի անկախության վերականգնումից հետո, դրամահասարանն իր գործունեությունը ծավալեց Վիլնյուսում: Լիսվայի դրամահասարանը լուծարարություն հիմնադրվել է 1990 թ. դեկտեմբերի 10-ին: Նախնական ժողովում դրամահասարանը հասում էր միայն ժողովրդական մետաղադրամներ, այնուհետև 1993 թ-ից սկսեց հասել նաև հուշադրամներ: Բացի Լիսվայի կենտրոնական բանկից, Լիսվայի դրամահասարանը ընդունում է հուշադրամների հասման լուծարարներ նաև այլ երկրների կենտրոնական բանկերից, որոնք չունեն իրենց սեփական դրամահասարանը (Հայաստան, Ղազախստան, Բելառուս, Լատվիա, Էստոնիա և այլն): Լիսվայի դրամահասարանը համագործակցում է ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ 2001 թ-ից: Լիսվայի դրամահասարանում հասված ՀՀ հուշադրամներն են՝ «Հայաստանի Հանրապետության 10-ամյակ (1991-2001 թթ.)», «Գարեգին Նժդեհ», «Հայաստանը Եվրախորհրդի անդամ», «Հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյակ», «Հովհաննես Ծիրագ-100», «Էդուարդ Իսախանյան-100», «Ոսկան Երևանցի-400»:

Գերմանիայի «Մայեր» դրամահասարան

Դրամահասարանը միջազգային դրամագիտական շուկայում ունի մեծ նվաճումներ, արձագանք է դրամագիտական արժեքներ կայացնող մեծագույնների լայն շեռակների: Համագործակցում է բազմաթիվ ընկերությունների հետ, որոնց թվում է «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի աջը» և «Մրբալույս Մյուռնի կաթսա» հուշարձանները թողարկող «Coin Invest Trust» ընկերությունը՝ հիմնադրված 1970 թ.: Գրասենյակը գտնվում է Լիխտենշտեյնում: Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի համագործակցությունը «Մայեր» դրամահասարանի հետ սկիզբ է առել 2010 թ. ու կրում է շարունակական բնույթ: Թողարկվել են ավելի քան 20 արժապետ հուշարձաններ, որոնցից «Լվաճաղիկ Չանգեգուրի», «Ջազ» և «Հայաստանի խաչքարերը» շարքի հուշարձանները միջազգային մրցույթների մրցանակակիրներ են:

«Geiger Edelmetalle» դրամահասարան

Դրամահասարանը գտնվում է Գերմանիայի Լայպցիգ քաղաքի մերձակայքում: Ընկերությունը զբաղվում է թանկարժեք մետաղների արդյունահանմամբ, ունի սարքեր ֆաբերի ոսկե, արծաթե, լիտիումե ձուլակտորների և ներդրումային դրամների հասման արտադրմանը, միջազգային շուկայում թանկարժեք մետաղներից դասրասված արտադրանքի վաճառքն իրականացնող առաջատար դրամահասարաններից է: ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ «Geiger Edelmetalle» դրամահասարանը համագործակցում է 2011 թ-ից, երբ առաջին անգամ թողարկվեցին հայկական «Նոյյան սաղան» արծաթե ներդրումային դրամները: «Geiger Edelmetalle» դրամահասարանում է հասվել «2014 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն» հուշանշանը:

Լեհասանի դրամահասարան

Լեհասանի դրամահասարանը առաջին եվրոպական դրամահասարանն է, որի հետ ՀՀ կենտրոնական բանկի համագործակցությունը սկսվել է 1993 թ. և շարունակվում է առ այսօր: Լեհասանի դրամահասարանում են հասվել «Աշխարհի հայտնի ռեմիտտները» միջազգային դրամագիտական ծրագրի շրջանակում թողարկված «Մերգեյ Փարաջանով» և «Աշխարհի ամենահին ծառերը» շարքի «Մխոնրաբեցի սոսի», «Հարյուր ձիերի շաղկապներ», «Հեռակա կաղնի» և «Գեներալ Շերմանի ծառը» հուշանշանները:

Մասնակցություն մրցույթներին

Միջազգային մրցույթ - 2014

ՀՀ կենսրոնական բանկի կողմից 2013 թ. թողարկված «Հայկական այբուբենի օտերը» արծաթե հուշարամների արըր ներկայացվել է ՌԴ Մոսկվա քաղաքում կայացած «Դամների համասերություն-2014» 8-րդ միջազգային մրցույթին և արծանացել մրցանակի «Կազմկոմիսիի հասուկ մրցանակ» անվանակարգում:

«Դամների համասերություն» հուշարամների միջազգային մրցույթը անց է կացվում 2007 թվականից: 2014թ. մրցույթին մասնակցել է 31 երկիր: Մասնակիցների կազմում եղել են.

- ▶ Լասվիայի, Լիսվայի, Մեխիկայի, Բուլղարիայի, Ղրգսանի, Լեհասանի, Բելառուսի, Ղազախսանի, Ուկրաինայի, Ռուսասանի և Հայասանի կենսրոնական բանկերը,
- ▶ Ավսրաիայի, Հունգարիայի, Իսրայիլի, Նիդերլանդների, Կանադայի, Ավսրիայի, Անդորրայի, Պորթուգի (Անգիա), Լեհասանի, Սինգապուրի, Ֆինլանդիայի, Մոսկվայի և Մանկ-Պեսերբուրգի (ՌԴ), Ֆրանսիայի, Հարավաֆրիկյան Հանրապետության, Ըվեյցարիայի, Պրսուգաիայի և Իսրայելի դամահասարանները,
- ▶ կազմակերպություններ, ինչոյիսիք են՝ Coin Invest Trust (Լիխտենսթեյն), Emporium Hamburg (Գերմանիա), NumisCollect (Նիդերլանդներ), PAMP, International Coin House (Ըվեյցարիա), Treasures of Oz (Ավսրաիա) և այլն:

Մրցույթին ներկայացվել էր ավելի քան 260 հուշարամ և հուշարամների 25 հավաքածու: Մրցույ-

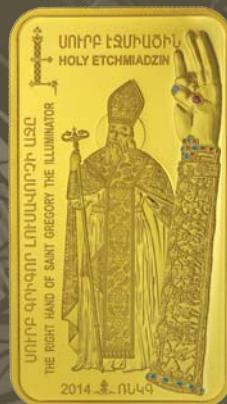
թի հաղթողներին որոշել է ժյուրին, որի կազմում էին փորձագետներ համաեվսարհային հայսնի թանգարաններից և աճուրդի սներից, կենսոնական բանկերից, հուշադրամներ մասակարարող ընկերություններից, դրամագիտական ասոցիացիաներից և մասնագիտացված հրասարակչություններից:

«Հայկական այբուբենի տառերը» շարքի հուշադրամների հեղինակն է դիզայներ Արմեն Քյուրֆյանը:

Արմեն Քյուրֆյանը արժարական և գրաֆիկական դիզայնի մասնագետ է: Ավարտել է Երևանի Գեղարվեստի ինստիտուտի դիզայնի բաժինը: Հեղինակ է «Հայրենիքի շքանշան», «Մխիթար Գոռ մեդալ», «Մովսես Խորենացի մեդալ» (1995 թ.) ազգային դարձնների: Համահեղինակ է «Հայկական զարդարվեստ» (2010 թ.) և «Հայկական զարդաստեղ» (2012 թ.) գունազարդ զրգերի: Ջևաժորել է բազմաթիվ զրգեր, դարբերականներ Հայաստանում և արտերկրում:

Ներքին մրցույթ - 2014

2014 թ. ՀՀ կենտրոնական բանկը 6-րդ անգամ կազմակերպեց «Տարվա լավագույն ոսկե հուշանշան» և «Տարվա լավագույն արծաթե հուշանշան» անվանակարգերով մրցույթ ՀՀ կենտրոնական բանկում: Մրցույթին ներկայացվել էին ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից 2014 թ. թողարկված բոլոր հուշանշանները: «Տարվա լավագույն ոսկե հուշանշան» անվանակարգում նախատեսվողները սրվել է «Հովհաննես Ծիրագ-100» հուշանշանին, իսկ «Տարվա լավագույն արծաթե հուշանշան» անվանակարգում՝ «Սբ Գրիգոր Լուսավորչի աջը» հուշանշանին:

«Հովհաննես Ծիրագ-100» հուշանշանի էմիսիաների հեղինակներն են՝ Հարություն Սամուելյանը (ղիմեռես), Էդուարդ Կուրդինյանը (ղարձեռես), իսկ «Սբ Գրիգոր Լուսավորչի աջը» հուշանշանի էմիսիաների մեակման հարցում աջակցություն է ցուցաբերել Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը:

Հարություն Սամուելյանը նկարիչ-դիզայներ է, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու: Բազմաթիվ խմբագրությունների և հանդեսների գեղարվեստական ղեկավար է, ինչպես նաև «Նամականի» ՓԲԸ-ի գլխավոր նկարիչը: Նա ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից թողարկված բազմաթիվ հուշանշանների էմիսիաների հեղինակ է:

Էդուարդ Կուրդինյանը ֆիլասեֆիայի և դրամագիտության համահայկական ակադեմիայի թղթակից անդամ է, Տեխնիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ: Կուրդինյանն արժանացել է բազմաթիվ միջազգային մրցանակների ու մեդալների: Նա շուրջ 50 նամականիների, փոստային բացիկների, բուկլետների և հուշանշանների հեղինակ է:

Բովանդակություն

Ուղերձ		2
Հուլիսի 2014		4
Անվանի անհատներ	«Հովհաննես Շիրազի ծննդյան 100-ամյակ»	6
	«Էդուարդ Իսաբեկյանի ծննդյան 100-ամյակ»	8
	«Ռսկան Երևանցու ծննդյան 400-ամյակ»	10
Հայաստանի մշակույթ	«Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի աջը»	12
	«Սրբալույս Մյուռնի կաթսա»	14
Սպորտ	«2014 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն»	16
Բնություն	«Աշխարհի ամենահին ծառերը»	18
Հայաստանի Հանրապետության հուլիսի 2014		20
2015 թ. Հայաստանի Հանրապետության հուլիսի 2014		24
Գրամատիկական արձագանքներ		25
Մասնակցություն մրցույթներին	Միջազգային մրցույթ - 2014	28
	Ներքին մրցույթ - 2014	31

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ 2014

ՀՀ կենտրոնական բանկի հրատարակություն

Կազմողներ՝ Նունե Տերյան, Լուսինե Այվազյան, Սուսաննա Պետրոսյան, Աննա Խաչատրյան
Խմբագիր՝ Հարություն Համբարձումյան
Ձևավորումը՝ Արամ Ուռուսյանի

Տպագրանակը՝ 400

2014

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

Էլեկտրոնային հաղպձ՝ emission@cba.am

Ինտերնետային կայք՝ www.cba.am